

Frumvarp til laga

um breytingu á skaðabótalögum, nr. 50/1993, með síðari breytingum (launapróun).

Flm.: Guðmundur Ingi Kristinsson, Ásthildur Lóa Þórsdóttir, Eyjólfur Ármannsson,
Inga Sæland, Jakob Frímagn Magnússon, Tómas A. Tómasson.

1. gr.

Í stað orðsins „lánskjaravísitölu“ í 1. másl. 1. mgr. 15. gr. laganna kemur: launavísitölu.

2. gr.

29. gr. laganna orðast svo:

Fjárhæðir samkvæmt lögum þessum eru miðaðar við launavísitölu eins og hún var 1. júlí 1993 (131,3) og taka þær sömu breytingum og mælt er fyrir um í 15. gr.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Frumvarp þetta var lagt fram á 151. löggjafarþingi (95. mál) en náði ekki fram að ganga og er nú lagt fram að nýju óbreytt. Efni þess var einnig að finna í frumvarpi sem lagt var fram á 150. löggjafarþingi (430. mál) en hlaut ekki afgreiðslu. Ein umsögn barst um frumvarpið á 151. löggjafarþingi, frá Alþýðusambandi Íslands sem lýsti yfir stuðningi við frumvarpið og sagði það stuðla að því meginmarkmiði skaðabótalaga að gera tjónþola eins setta og þeir voru fyrir tjón.

Bótafjárhæðir skaðabótalaga breytast í hlutfalli við breytingar sem verða á lánskjaravísitölu en sú vísitala er lítið notuð við útreikning á verðlagi. Í ljósi þeirrar þróunar sem orðið hefur í verðlagsmælingum verður að teljast brýn þörf á að lögum um skaðabætur verði breytt svo að fjárhæðir þeirra taki breytingum í hlutfalli við breytingar á þeim mælikvörðum sem almennt eru notaðir við mat á verðlagi. Þar koma helst tveir mælikvarðar til skoðunar, annars vegar vísitala neysluverðs og hins vegar launavísitala. Tilgangur skaðabóta er að gera tjónþola eins settan og ef hann hefði ekki orðið fyrir tjóni og miða skaðabótalögin við árslaun í því sambandi, sbr. 1. mgr. 6. gr. og 7. gr. laganna. Þegar örorka tjónþola er metin til frambúðar er aðallega horft til þess hvaða áhrif örorka hefur á getu hans til að afla tekna. Því er ástæða til að miða við launavísitölu þegar fjárhæðir skaðabóta eru ákvarðaðar til frambúðar. Þess ber að geta að í apríl 1995 var hætt að nota lánskjaravísitölu til þess að verðtryggja nýjar fjárskuldbindingar og þess í stað notast við vísitölu neysluverðs til verðtryggingar.

Lánskjaravísitalan stóð í 3.282 stigum við gildistöku skaðabótalaga en stendur nú í 9.987 stigum. Fjárhæðir skaðabótalaga hafa því hækkað um 204% frá gildistöku þeirra og núna er lágmarksviðmið árslauna fyrir 66 ára og yngri 3.651.554 kr. og 1.217.184 kr. fyrir 74 ára og eldri, sbr. 3. mgr. 7. gr. laganna. Þær fjárhæðir eru talsvert lægri en lægstu launakjör á almennum vinnumarkaði. Launavísitalan stóð í 131,3 stigum við gildistöku skaðabótalaga en

er nú 793,9 stig og hefur því hækkað um 505%, talsvert meira en lánskjaravísitalan. Eftir því sem laun hafa hækkað umfram verðlag hefur dregið úr þeirri vernd sem skaðabótalögin veita fólki sem verður fyrir líkamstjóni en hefur ekki stundað fulla atvinnu á síðustu þremur árum fyrir slysdag. Þetta eru m.a. ungir einstaklingar sem ekki hafa unnið fulla vinnu, heimavinnandi einstaklingar og eldri borgarar.

Þessir hópar njóta því ekki sömu verndar nú og skaðabótalögin tryggðu þeim við gildistöku. Ef fjárhæðir laganna eru uppfærðar til samræmis launavísitölu hækkar lágmarksviðmið 3. mgr. 7. gr. laganna fyrir 66 ára og yngri úr 3.651.554 kr. í 7.255.750 kr. Fyrir 74 ára og eldri myndi lágmarksviðmið hækka úr 1.217.184 kr. í 2.418.583 kr. Þessar tölur sýna að lágmarksvernd laganna hefur minnkað verulega undanfarna áratugi með tilliti til launaþróunar og að lögin bæta ekki skert aflahæfi tjónþola að fullu þegar lágmarksviðmiðin endurspeгла ekki launaþróun í samfélaginu. Ef markmiðið er að bæta upp skert aflahæfi tjónþola verður að tengja fjárhæðir laganna við launaþróun. Verði frumvarp þetta samþykkt yrðu ákvæði skaðabótalaganna til þess fallin að veita þeim sem hafa lágur tekjur sambærilega vernd og þau gerðu við gildistöku laganna.